

Tiki

Tiki ruchowe są to niekontrolowane, pojawiające się spontanicznie, szybkie i powtarzające się ruchy jakiejś części ciała, np. głowy, rąk, nóg, także grymasy twarzy. **Tiki głosowe** to z kolei mimowolnie wydawane dźwięki, np. pochrzakiwanie, pociąganie nosem itd. Powstrzymanie się od tików jest możliwe, ale tylko na krótki czas. Na ogół tiki są stosunkowo mało dokuczliwe, niejednokrotnie prawie niezauważalne (tzw. tiki proste). Tiki złożone zdarzają się rzadko, ale są bardzo uciążliwe i przykre, stanowią poważny problem, utrudniają dziecku funkcjonowanie w wielu zakresach.

Najczęściej obserwuje się **przemijający zespół tików**, który występuje u około 10 procent dzieci we wczesnych latach szkolnych. Osoby postronne, które zauważają u dziecka tiki, odnoszą wrażenie, że jest ono pod wpływem stresu lub w ogóle jest "nerwowe". Przemijający zespół tików, jak sama nazwa wskazuje, samoistnie po pewnym czasie ustępuje.

Gdy dziecko ma tiki przez rok lub dłużej, mamy do czynienia z **przewlekłym zespołem tików**. Występuje on u mniej niż jednego procentu dzieci. Ciężką postacią tików przewlekłych, bardzo rzadką, znana jest jako **zespół Tourette'a**.

W zespole Tourette'a występują jednocześnie tiki ruchowe i głosowe. Dzieci z tym zaburzeniem mają różne dodatkowe trudności - nie potrafią się skoncentrować, są nadmiernie impulsywne, mają natrętne myśli, przymus wykonywania niecelowych czynności. Niekiedy bezwiednie wyrzucają z siebie wulgarne słowa, wykonują obsceniczne gesty i ruchy, mimowolnie obrażając inne osoby. Ponieważ nie są w stanie kontrolować tego, co robią, nie można ich za to winić. Surowe kary rodziców, upomnienia nauczycieli czy wyśmiewanie przez rówieśników nie pomagają dziecku w powstrzymaniu się od tików, **jedynym** doraźnym efektem może być uczucie zawstydzenia i poniżenia, a długotrwałym - niska samoocena. W niektórych przypadkach zaburzenie Tourette'a ustępuje wraz z wkraczaniem w wiek dorosły, a w innych nadal się utrzymuje.

Tylko wnikliwe badania przeprowadzone przez psychiatrę dziecięco-młodzieżowego, najczęściej z udziałem pediatry i neurologa, pozwalają ustalić, czy u dziecka mamy do czynienia z zespołem Tourette'a czy z innymi rodzajami tików. W leczeniu tików stosuje się w razie potrzeby leki w celu ograniczenia mimowolnych zachowań. Psychiatra dziecięco-młodzieżowy doradza rodzicom, w jaki sposób postępować, by dziecko obciążone tą dolegliwością znajdowało w rodzinie psychiczne wsparcie.